УДК 615.825616-036.82/.85

Нагорна О.Б.
канд. наук. з фіз.виховання та спорту, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування

ТЕРАПІЯ ВТОМИ БАТЬКІВ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ НЕОНКОЛОГІЧНОЇ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ

Особливістю роботи бригади педіатричної паліативної неонкологічної служби є те, що робота проводиться не дише з дитиною, а й з членами сім'ї пацієнта [2]. Повідомлення про діагноз невиліковного захворювання викликає у батьків цілу низку суперечливих відчуттів та думок, стадій прийняття негативної інформації [1]. Програма терапії та фахівці дитячої паліативної допомоги повинні забезпечувати належну, оптимальну допомогу дітям, підтримуючи їх батьків в прийнятті рішень і складних ситуаціях [3]. Для благополуччя дітей з невиліковними захворюваннями має важливе значення емоційна стабільність їх батьків. Однак батьки стають вразливі перед цілою низкою негативних фінансових, фізичних, психоемоційних проблем, оскільки є цілий ряд завдань по догляду та інших стресів, пов'язаних із хворобою їх дитини [4]. Присутність і участь батьків у всіх аспектах піклування за дитиною має важливе значення для необхідної допомоги педіатричну пацієнту [4, 5]. Роль

батьків як основних учасників догляду за хворою дитиною, означає, що батьки і лікарі є партнерами у прийнятті рішень по догляду, інформація про хвору дитину повинна представлятися батькам у повному обсязі [2, 4, 5].

Для ефективної реабілітації педіатричних пацієнтів існує гостра потреба у забезпеченні процесу фізичної терапії довго тривалістю та наступністю. І саме батьки можуть виконувати у цьому випадку функцію партнерів та активних учасників.

Мета дослідження: проаналізувати динаміку інтенсивності рівня втоми батьків дітей, які потребують паліативної допомоги.

Методи дослідження: аналіз, синтез, спостереження, узагальнення зібраних анкетних даних.

Для вивчення рівня втоми у одного з батьків ми використовували Шкалу оцінки рівня втоми (Fatigue Assessment Scale), що складається із 10 запитань. П'ять питань відображають фізичну втому та п'ять питань психічну втому.

Дослідження проводилося на базу Рівненського навчально-реабілітаційного центру «Особлива дитина». В опитуванні брали участь 47 респондентів – 24 батьки дітей з основної групи (ОГ) та 23 батьки дітей з групи порівняння (ГП), які здійснюють піклування і догляд за дитиною паліативної неонкологічної групи. Анкетування показало, що у 18 родинах основної групи та у 16 родинах групи порівняння були ще одна і більше дітей; у 5 родинах основної групи та у 7 родинах групи порівняння була лише одна дитина – наш пацієнт.

Результати дослідження. Розгляд опитування рівня втоми на початку дослідження у батьків-респондентів засвідчив, що у всіх був високий рівень втоми. Для тамування даного стану нами було запропоновано ряд заходів, які б сприяли стабілізації психоемоційного стану та зниження інтенсивності втоми. Зокрема, рекомендовано обрати семінари, майстер-класи, які було систематизовано за тематикою:

І. «Час для себе»: тейпування: косметичне тейпування обличчя; Антицелюлітне тейпування стегон, живота; догляд за обличчям: косметичні маски для різних типів обличчя; косметичний догляд за зоною шиї та декольте. Самомасаж: Самомасаж обличчя; Антицелюлітний самомасаж. Йога: Йога для підтримки здорової спини; Йога для зниження ваги тіла. Техніки для саморегуляції емоційного ресурсу: Самодопомога під час війни. Самодіагностика емоційного стану. Тілесні техніки для самодопомоги. Атр-терапевтичні техніки для самодопомоги.

ІІ. Оптимізація догляду за дитиною: принципи вертикалізації, позиціонування дитини; правила харчування та одягання дитини;

догляд за ротовою порожниною дитини; форми комунікації з дитиною – вербальні і невербальні; оцінка рівня болю у немовленнєвих дітей:

III. Соціалізація дитини і родини: форми надання освітніх послуг для дитини; позашкільні заходи для дитини – танцювально-рухова терапія, арт-терапія.

Зустрічі, в яких приймали участь батьки дітей основної групи, відбувалися у онлай, офлайн та змішаній формах. Впровадження терапевтичної програми відбувалася упродовж одного року. Наприкінці дослідження було проведено контрольне оцінювання рівня втоми у батьків. Динаміка показників інтенсивності втоми у батьків, виражених у балах відображена на рис. 1.

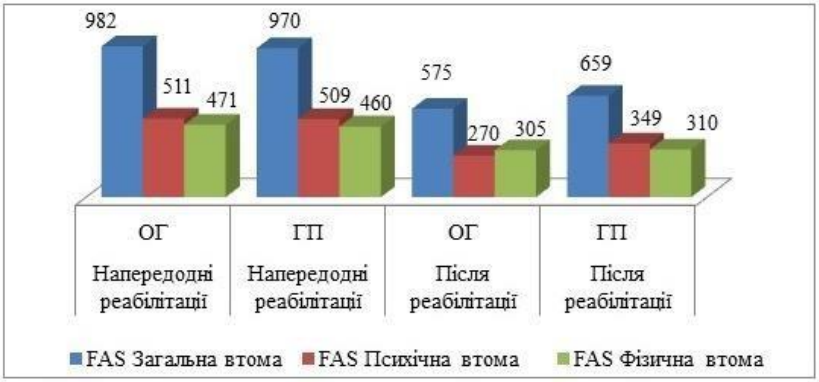

Рис.1 Динаміка показників інтенсивності втоми у батьків, виражених у балах

Аналіз цих даних дозволяє стверджувати, що у обох групах напередодні дослідження переважав рівень психічної втоми – 511 бали на противагу 472 бали фізичної втоми в основній групі та в групі порівняння 509 бали психічної втоми і 461 бали фізичної втоми. Однак, контрольне анкетування показало, що через 12 міс. у батьків основної групи переважає рівень фізичної втоми – 305 бали, тоді як рівень психічної втоми відповідав 207 бали. У групі порівняння показник рівня психічної втоми – 407 бали – вищий, ніж показник фізичної втоми – 349 бали.

Тож можна зробити висновок, що, для зниження інтенсивності рівня втоми, зокрема психічної втоми, у батьків педіатричних паліативних пацієнтів неонкологічної групи важливим є подолання соціальної деривації, спілкування з членами громадських організацій, інформаційна обізнаність законодавчо-правової бази України стосовно захисту дітей даного профілю.

Турбота про батьків зможе мінімізувати негаразди рівня здоров'я дитини із захворюванням, що обмежує життя.

Список використаних джерел:

1. Соколова, Г. Особливості емоційного вигорання батьків, які виховують дітей із синдромом Дауна. *Наука і освіта.* 2018. (5-6), 118-122. URI: dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6283

2. Уніфікований клінічний протокол паліативної медичної допомоги при хронічному больовому синдромі. URI: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/dod_311_2ykpmd.pdf

3. Koch Kendra D., Jones Barbara L. Supporting Parent Caregivers of Children with Life-Limiting Illness. *Children.* 2018, 5(7), 85; DOI: https://doi.org/10.3390/children5070085

4. Kase Samuel M., Waldman Elisha D., Weintraub Andrea S. A cross-sectional pilot study of compassion fatigue, burnout, and compassion satisfaction in pediatric palliative care providers in the United States. *Palliative & Supportive Care.* 2019, pp. 269-275. DOI: https://doi.org/10.1017/S1478951517001237

5. The Emotional Experience of Caring for Children in Pediatric Palliative Care: A Qualitative Study among a Home-Based Interdisciplinary Care Team / Rico-Mena Patricia and others. *Children*. 2023, 10(4), 700; DOI: https://doi.org/10.3390/children10040700